

ИСТРАЖИВАЊЕ О НАВОДЊАВАЊУ

ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање о наводњавању спроводи се на основу Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај статистичког истраживања

Циљ овог истраживања јесте да се прикупе подаци о количинама вода које се користе за наводњавање, према врсти водозахвата и типу наводњавања. Истраживање садржи податке и о:

- објектима и уређајима за наводњавање (црпне станице и агрегати за орошавање);
- коришћеној пољопривредној површини опремљеној системом за наводњавање;
- наводњаваној површини и потрошњи воде по засејаним културама, помоћу сва три типа наводњавања.

Извештајне јединице, статистичке јединице

Истраживањем о наводњавању обухваћене су извештајне јединице (пословни субјекти и земљорадничке задруге) које се баве пољопривредном производњом и услугама у пољопривреди и/или управљају системима за наводњавање, тј. чија је делатност искоришћавање вода за пољопривреду, а дефинисана је према Класификацији делатности у сектору Пољопривреда, шумарство и рибарство, област 01 – Пољопривредна производња, лов и услужне делатности, као и локалне јединице које се баве наводњавањем а чија делатност не припада наведеној области.

Обухват истраживања

Обухватом истраживања укључени су сви пословни субјекти који своју производну делатност обављају на целокупној територији Републике Србије. Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Метод, време и извори за прикупљање података

Метод прикупљања података је извештајни, тј. извештајна јединица попуњава упитник у првом кварталу текуће године на основу документације и евиденције којом располаже. У случају да за неке податке не постоји одговарајућа документација и евиденција, стручно лице обавља процену.

Извештајне јединице достављају попуњене упитнике, за претходну годину, надлежном подручном одељењу до истека рока предвиђеног годишњим планом.

Обавеза заштите индивидуалних података

Резултати истраживања се публикују агрегирани, уз поштовање обавезе заштите индивидуалних података, на основу Закона о званичној статистици.

Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

Под **сливом једне реке** подразумева се река са свим својим притокама, уколико оне нису исказане као посебан слив.

Подземне воде јесу залихе воде у подземним формацијама.

Површинске воде су све проточне или стајаће воде на површини Земље. Ту припадају извори, реке (водотоци), језера, акумулације итд., као и вештачки створени водотоци ради наводњавања, стварања пловних канала и сл.

Сопствени водозахват је свако захватање воде од стране корисника за њихову крајњу потрошњу.

Коришћене воде су све количине воде које су извештајне јединице у току извештајне године користиле за наводњавање.

Коришћена пољопривредна површина је земљишна површина која се користи за пољопривредну производњу. Коришћену пољопривредну површину чине оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци.

Наводњавана пољопривредна површина јесте потпуно или делимично наводњавано пољопривредно земљиште које се наводњава у извештајној години. Често се део површине која је опремљена уређајима за наводњавање не наводњава из различитих разлога, као што су: недостатак воде, одсуство фармера, деградација земљишта, штете, организациони проблеми или сл.

Наводњавање јесте изградња, коришћење и одржавање објеката и уређаја којима се благовремено и континуирано доводи вода у пољопривредно земљиште у циљу добијања високих и стабилних приноса пољопривредних култура.

Површинско наводњавање јесте мелиорациона метода којом се вода из изворишта доводи до пољопривредне површине где у танком слоју стоји, отиче и упија се у тло.

Орошавање представља методу наводњавања којом се вода из изворишта доводи пумпама и преко цевовода стиже до засејаних површина где се помоћу распрскивача расподељује у облику кишних капљица.

Наводњавање капањем јесте метода локализованог наводњавања где се вода доводи цевима до сваке биљке и капље до њеног корена, било са површине или директно преко мреже вентила, цеви и капалица до зоне корена.

Ниво репрезентативности података (*шеришоријални, КД*)

Добијени подаци репрезентативни су на нивоу речних сливова, на националном нивоу и по регионима, док се подацима за АП Косово и Метохија не располаже.

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

Методолошка решења на којима се заснива ово истраживање делимично су усаглашена са међународним препорукама и стандардима:

- Оквирна директива за воде, WFD – 2000/60/EC;
- Упитник OECD/Eurostat – Статистика вода, JQ OECD/Eurostat;
- Упитник UNSD/UNEP – Статистика животне средине;
- Упитник REQ - Регионални индикатори животне средине (Regional Environmental Data Collection - Inland water);
- ФАО – упитник о коришћењу земљишта и наводњавању, FAO – Agricultural resources – Land use and irrigation questionnaire;
- Развој „агро-еколошких“ индикатора, COM/2006/508 final (Development of agri-environmental indicators for monitoring the integration of environmental concerns into the common agricultural policy) – SEC 2006/1136.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

У припремама и спровођењу овог истраживања учествују:

- Републички завод за статистику: Група за статистику животне средине у Београду, Сектор за статистику АП Војводине и подручне организационе јединице Завода за статистику и
- Секретаријат за управу – сектор статистике.

Обавезност давања података

Обавеза давања података темељи се на члану 26, а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података на члану 52 Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

Роковник основних фаза спровођења истраживања, укључујући публикавање података

Активности при спровођењу Истраживања о наводњавању, реализују се према годишњем Плану званичне статистике, који усваја Влада Републике Србије.

- Дистрибуција упитника подручним организационим јединицама, Сектору за статистику АП Војводине и Секретаријат за управу – сектор статистике (септембар)
- Достављање унетог и контролисаног материјала (октобар – централна Србија, новембар – Војводина)
- Логичка и рачунска контрола података (децембар)
- Израда претходних резултата (децембар)
- Израда коначних резултата (децембар)

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

Упитник и упутство за попуњавање упитника

За спровођење истраживање о наводњавању, користи се упитник „Истраживање о наводњавању, Вод-4“ са упутством за попуњавање.

Електронска форма упитника са упутством је доступна на веб-сајту Републичког завода за статистику: www.stat.gov.rs.

Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању

- Шифрарник водотока
- Класификација делатности (2010) („Службени гласник РС“, број 54/10)
- Уредба о номенклатури статистичких територијалних јединица („Службени гласник РС“, бр. 109/09 и 46/10)

Сви документи су доступни и на сајту Републичког завода за статистику: www.stat.gov.rs.

Списак публикација у којима се објављују методологија и резултати истраживања

- Статистички годишњак Републике Србије
- Статистички календар Републике Србије
- Еко-билтен
- Саопштење, ЗС20 – Наводњавање
- Веб-сајт: <http://webrzs.stat.gov.rs>

Контакт особе: Неда Цукавац телефон: 3290-242
Душанка Достанић телефон: 3290-050